48ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 936 — Կ. ՊՈԼԻՍ — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 26 ՅՈՒԼԻՍ 1904 — 12 ՋԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1322 — 13 ԹԷՄՈՒԶ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՅԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաղ Աղի Խառեռ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն արուիր։

Մանզումէ-ի Էֆքիար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یولی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : ارماسی قریم
اداره خانه‌سی : باب عالی یاقنده‌سی نومره ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Ցարեկան	Վեցամսեայ
Փոստով համար	90 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամի աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՊԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ՇԱԲԱԹՕՏԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՌՏՆԻՆ ԳՈՐԾԵՐ

Իզմիրի առեւտրական հրապարակը։ — Առաջնորդական ընտրութեան խնդիրը։ — Խնամիները։ — Իզմիրցւոց ընտրելիները։ — Կեղծ usnրագրութիւն։

Բերքերու եղանակն է, արդէն սամէն տեսակ պտուղներ գրեթէ հասուցած են. սակայն վերադրեցինք անցեալ տարուան միրգերուն չափազանց առատութեան. ծառերու դադար դիւրին էր ըմբռնել, սակայն արտերու դադարին ինչ ըսել. բակլա, գարի, ցորեն, եւայլն հնձելիներ շատ տեղ գրեթէ բնաւ չեն եւած, այդիներու վիճակն ալ աւելի գոնացուցիչ չէ. անցեալ տարուան բերքին հազիւ կէսը կը գնուչակուի։ Հերու՝ գիները շատ վար եղան, այնպէս որ, եթէ այս տարի չամիչի գիները փոքր ինչ գոհացուցիչ ըլլան, բերքին քանակին պակասութիւնը շատ դիւրաւ կը փոխարինուի։ Նաեւ հակառակ այս յոյսերու նկատողութիւններուն, կը կարծուի թէ՝ հեռի տեղերու բերքերը գոհացուցիչ պիտի ըլլան, ինչ որ մեր առեւտրական հրապարակին ոգեւորութիւն տալու բաւական է, և արդէն ալ քանի որ երկաթուղւոյ երկու գիծեր մեր ափերէն դէպի Փոքր Ասիոյ խորերը կը տարածուին՝ շնորհիւ մեր Օգոստափառ Վեհապետին այլաբհաշէն բարեմասնութիւններուն, իւրաքանչիւրը գրեթէ 600ական քիլոմէթր երկարութեամբ, ներելի է յուսալ թէ՝ սոյն գիծերուն հեռաւորագոյն շրջանները, որոնք աճեցուն արտադրութիւն մը կ'ունենան բնական օրէնքով, մեր շրջավայրի պակասը պիտի լրացընեն։ Այս յոյսը այնքան իրաւացի է որ՝ տարուէ տարի քաղաքին մէջ բերքերու եղանակին եղած չարժումը հսկայաքայլ կերպով աւելնալու վրայ է, և անոնց փոխադրութեան համար քաղաքիս փողոցները, հրապարակները, մթերանոցները և քարափը անբաւական կուգան. ասոր համար կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն շընորհուեցաւ Այտընի Բասապայի և քարափի ընկերութեանց, Իզմիրի հիւսիսային արեւելեան ծայրը գտնուող Տարաղաճ կոչուած տեղը յատկապէս չինութիւններ կատարել, բերքերու և այլ մթերքներու արտածման և ներածման դիւրութեան համար։ Ասով իրաւ է որ, հոն՝ կարգ մը մթերանոցներ, խաներ եւայլն չինուելով քաղաքին մէջ գտնուած այս տեսակ վաղեմի չէնքերը դատարկ պիտի մնան, որով կալուածատէրերու մնաս կրնայ հասնիլ, սակայն միւս կողմէ մեծ անպատեհութեան մը առաջքը պիտի առնուի, որովհետեւ արդի վիճակին մէջ տարուան 4–5 ամիսը Իզմիրի գլխաւոր փողոցները ուղտերով և կառքերով այնպէս մը կ'ողողուին որ՝ մարդու համար յաճախ անանցանելի կը դառնան։

* * *

Գանք առաջնորդական խնդրոյն, ընտրելիներէն մեծ աշխատողը՝ կը մնայ միշտ Բարկէն վրդ. չատ միամիտ ըլլալու է մարդ վայրկեան մը մտածելու համար որ իր կշռակիցներուն և Բարկէնի մէջ համաձայնութիւն մը չկայ։ Արդէն անցեալը աւելի ճարտասան է այս մասին, այս կէտը թաղլով նոյնութիւն մը յայտնենք։ Առեւելեան Մամուլ՝ գիտնալով որ իր խօսքը կշիռ չունի։ խնամի մը ձգած է մէջտեղ որ՝ տարիներէ ի վեր ինքզինքը ամէն տեսակ խնդրոյ մէջ չէզոք ցոյց կուտայ, բայց ծնած օրէն կարծեմ ներգործական ծնած է, այն ալ ոչ թէ արտակարգ կարողութեան մը հետեւանօք, այլ սրմսեղուկ չահախնդրութեամբ մը։ Այս խնամին եւրոպական կողովի մը ձեռքը՝ տունէ տուն և դռնէ դուռ կը պտտի, տիկիններու, օրիորդներու կը գովէ կը գովաբանէ Առեւելեան Մամուլի ընտրելին. բայց ապարդիւն պիտի մնան հիգերը, որովհետեւ քանիցս ըսուեցաւ թէ Տիւմա Ֆիգին ուզածը Իզմիրցին չուզեր։

Ինչ որ ալ ըսուի և ով որ ալ իյնայ մէջտեղ, օրուան ընտրելին Դուրեան Եղիշէ եպիսկոպոսն է. այս ըսելով չի կարծուի թէ իմ անձնական փափաքս է կամ որ և է յարաբերութիւն ունիմ Դուրեան եպիսկոպոսի հետ. ամէն խաւերու մէջ իր անունը կը լսուուի և իբր միակ արժանաւոր ընտրելին ցոյց կը տրուի, իր ուսումնական առաղանդին, պարկեշտութեան և ուղիղ ընթացքին համար. ինչ որ մեզի համար ամէնէն կարեւորն է։ Իզմիր՝ վաճառականութեան կեդրոն, ամէն ոք զբաղած է, մեծէն պզտիկը և ժողովական իսկ հարեւանցի կը խօսի եկեղեցիի, դպրոցի և Հիւանդանոցի վրայ, այս անտարբերութեան մէջ ուղղամիտ Առաջնորդ մը միայն պէտք է եկեղեցական շահերը պաշտպանելու համար, Առաջնորդէն դուրս ով որ ալ ըլլայ, օր մը կամ երկու օր կրնայ աշխատիլ, բայց երբոյրդին ամէն ինչ երեսի վրայ կը թողու, ինչ մեզքս պահեմ, Իզմիրցւոյս նկարագիրը եկեղեցական տեսակէտով այս է. ասոր համար Դուրեանէն աւելի յարմար մարդ մը չի կրնար ըլլալ մեզի հովիւ, եթէ չենք ուզեր մեր Առաջնորդարանը Մամուրեան ապարանի վերածել և կամ Առաջնորդարանը հոն փոխադրել։

* * *

Իրաւ է որ իմ գրածներս կարեւորութիւն չունին, ասիկայ Տիւմա Ֆիգին վարդապետութիւնն է. վասն զի ես իմ գրածիս ներքեւ սովորական ծածկանունս պիտի դնեմ։ Թերեւս ասկէ աւելի գոհ մնայ ինք, ինչու որ քարոզութեան համեմատ պատասխանելու հարկին ներքեւ չի գտնուիր ինչպէս Բաղաքական Ժողովին ալ չէր ներեր հիշդ այս պատճառաւ իմ անգեալ մէկ գրածիս պատասխանել. սակայն եթէ օր մը յանկարծ ստորագրութիւն դնեմ, արդեօք կը յուսա՞ք որ նորէն պատասխանէ. բնաւ երբեք. արդէն պատասխան չունի որ տայ, իմ յայտնութիւններս աշխարհի ծանօթ իրողութիւններ են, և այսպիսի իրողութիւններու հետ ինչ առընչութիւն կրնայ ունենալ գրոզին անձը. մենք անձի խնդիր չենք յուզեր, եթէ Ա. Մամուլի դէմ կը խօսինք, միայն և միայն իր լրագրական կեանքին մէջ իբր խմբագիր կամ պաշտօնեայ միշտ շահախնդիր ըլլալուն համար է, և ոչ ուրիշ բան, և ահա ամբողջ Իզմիրցիները այսպէս կը մտածեն բաց ի մի քանիներէ որոնք իր շուրջը կը բոլորին։

Եւ միւս կողմէ ինչ տարօրինակ քարոզութիւն. ինք ունի Շահնուրի Բարեկամը, Նուռիան, Վաղիճակ և տակաւին չեմ գիտեր ինչ ծածկանուններ, և ի հեճուկս ասոնց չի կամիր որ ես մեղաւորս ստորագրեմ...

Իզմիր — ՀԵՐՄՈՍ

Պարզ Խօսքեր

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կը լսենք թէ Բերայի Էսաեան վարժարանի համակրելի Տնօրէնը, Գրիգոր էֆ. Մարգարեան՝ որ իր արուեստին գիտակցութիւնը ունեցող դաստիարակ մըն է, արձակուրդի առթիւ պաշտաճ և օգտակար կարգադրութիւն մը ըրեր է, որմէ կրնան օրինակ առնել ուրիշ վարժարաններու Տնօրէնները, եթէ սակայն աչակերտներուն բարիքը չեն տուրդասեր իրենց հանդուրժեան։ Նկատելով որ արձակուրդի 1–2 ամիսներուն մէջ, չատ ուսանողներ — մանաւանդ անոնք որ անհանդարտ բնաւորութիւն մը ունին—, փողոցները պիտի վազվռտեն, պիտի քրտնին, պիտի հիւանդանան, և մանաւանդ յոռի ընկերներու թելադրութեանց տակ պիտի խաթարին, Մարգարեան էֆ. որոշեր է այդ կարգի աղաքը արձակուրդի օրերուն մէջ ընդունիլ Գերեզմանատան վարժարանը, և դաստիարակ—ուսուցիչներու փոխն ի փոխ հսկողութեան, տակ քանի մը ժամ վերաքաղ ընել և մնացեալ ժամերը զբօսանքով անցընել տալ։ Մարգարեան էֆէնտի ինք ալ իր բացի անոր այս առթիւ և օրիորդին ընտանեկան կացութիւնը մանրամասնաբար պարզեցի, երիտասարդը սիրայօժար հաւանեցաւ այս ամուսնութեան և հրահանգ տուաւ որ առանց ժամանակ կորսնցնելու Հռոմ երթանք, ուր ինք ալ պիտի գար մեզմէ անմիջապէս ետք ուամուսնութիւնը պիտի կատարէինք։ Օրիորդը ուրիշ մտերիմ չունէր քաղաքին մէջ, մանաւանդ որ ամէն մարդու չէր կրնար վստահութիւն յայտնել. ուստի օր մը ճամբու ամէն պատրաստութիւն տեսնելէ ետք, օրիորդին հետ գաղտնապէս մեկնեցանք Իզմիրէն ու Հռոմ եկանք։ Եւ սակայն եղիրաչափը չեմ գիտեր ինչ պատճառով օրաւուր կը ձգձգէր Հռոմ գալը և օր մըն ալ տիպողապէս պնդեց որ Պօլիս երթանք, ուր ա՛լ աւելի դիւրու պիտի կարենար գալ. անմիջապէս գործադրեցի պահանջը և Օրիորդը հետս առած Պօլիս եկայ ու Լիւքսէնպուրկի հիւրանոցը առանձնացած սպասեցինք երիտասարդին որ չէր գար։ Իմ կացութիւնս չատ արգահատելի էր Լիւքսէնպուրկի հիւրանոցը գտնուած միջոցիս. Օրիորդին ծնողները՝ մանաւանդ խորթ մայրն ու ազգականները՝ չատ զատրէն արարածներ էին, որոնցմէ մեր հետքը գաղտնի պահել ստիպուած էի մինչեւ որ երիտասարդը գար ու ամուսնութիւնը տեղի ունենար։ Միւս կողմէ երիտասարդը կ'ուշանար և Ամէլիի նման հիանալի գեղեցկութեամբ օժտուած աղջիկ մը հիւրանոցին յաճախորդներուն յայրատ ակնարկներէն պահել ամենադժուարին խնդիր էր. այս պատճառով քիչ մը լուծս խստացուցած էի Օրիորդին վրայ և չէի թոյլատրեր որ հիւրանոցէն դուրս ելլայ, ոչ իսկ կ'արտօնէի որ մէկու մը հետ տեսնուի։ Իմ այս ընթացքս որ զուտ Ամէլիի շահուն համար էր, կ'երեւայ թէ սխալ մեկնութեան առիթ տուած էր. և Օրիորդը իմ արտակարգ խստութիւնս և երկրաչափին մէջտեղ չելլելը տեսնելով, դաւադրութենէ մը կասկածիլ սկսած էր։ Ասանկ վարձատրութիւն մը արդար բաժին էր անուշտ իմ այն տառապանքներուս ու չարչարանքներուս, զորս քաշեցի Իզմիրէն մեկնելէս ի վեր. արդէն ասկէ աւելին չէի կրնար յուսալ, քանի որ բախտս ամէնէն վճռական վայրկեաններու մէջ միշտ այսպէս վարուած էր հետս։

Աստուած իմ, ինչ ծրագիր ունէի և ինչ մեկնութիւն կը տրուէր իմ ընթացքիս։ Ինչպէս ներփակ լուսանկարէս պիտի տեսնաք, վիշտը, տառապանքը։ Թշուառութիւնը ժամանակէն չատ առաջ ծերացուցած են զիս, և Օր. Ամէլիի այս ծառայութիւնը մատուցանելով կ'սպասէի որ ապագայ ապրուստս ապահովելու չափ գումար մը կուտայ ինձ, և ես երբ ձեռքս լեցուն ըլլայ, իրաւունք կ'ունենամ կինս ու աղջիկս փնտռելու և հարստութիւնս անոնց ձեռք յանձնելով ծերութեան օրերս քիչ մը հանգիստ անցընելու։ Բայց աւա՜ղ, ե՞րբ բախտաւորութիւն վիճակուած է ինձ. առտու մը նամակ մը առացայ որ Ծանիի գարեջրատունը կը հրաւիրէր զիս բարեկամի մը հետ տեսակցելու համար. թէեւ կասկածելով, սակայն վերջապէս գործին իսկութիւնը հասկնալու հետաքրքրութեամբ փութացի գարեջրատուն, ուր փոխանակ բարեկամի, երկրորդ նամակ մը ստացայ որ մտքէս խ'լքէս չանցած ոճիրներ վերագրելով ինձ, գումար մը կը դնէր տրամադրութեանս տակ ու նաւատոմս մըն ալ ներփակելով կը հրամայէր որ նոյն իրիկուն մեկնող շոգենաւով անմիջապէս Նիւ Եորք մեկնիմ. իսկ եթէ չմեկնիմ ձերբակալել պիտի տայ զիս այնպիսի ընտանեկան ծանր ամբաստանութիւններով, որոնց հետեւանքը պիտի ըլլայ թիապարտութիւն։

Նամակին այս կէտը սարսափ ազդեց ամէնուն ալ վրայ, նոյն իսկ Ամէլի ալ որ բնաւ տեղեկութիւն չունէր այս մանրամասնութիւններէն, քարացած մընաց։ Նուարդ շարունակեց կարդալ.

Շանթ մը ասկէ աւելի ուժգնութեամբ չէր կրնար հարուածել զիս, գարեջրատունը դառնալ սկսայ գլխուս և ես ինքնութիւնս մոռցայ պահ մը։ Ո՞վ էր նամակագիրը, ինչ իրաւունքով տասնակ սպառնալիքներ կրնար ընել ինձ, ինչո՞ւ դրամ ծախսելու չափ առաջ կ'երթար. առեղծուածներ էին տանը, որոնց խելք չէի կրնար հասցնել. միւս կողմէ նամակին մէջ մանրամասնօրէն բացատրուած էին մեր ճամբորդութեան պարագաները, ինչ որ Ամէլիէն ուրիշ ոչ ոք գիտէր, և սկսայ տարակուսիլ որ օրիորդին հաւանութեամբը գրուած է այն նամակը։

— Երբե՞ք, բացագանչեց Ամէլի՝ չկրնալով այլեւս հանդուժել, ես երբեք անսրտութեան այդ սասիճանին չեմ կրնար մասնակցիլ, արդարեւ վերջին օրերս ինձ դէմ բռնած խստութենէն վշտացած էի, բայց չէի նկրեր որ ասանկ տառապանքներու ենթարկեն խեղճ մատակարարը որ այնչափ տանն ծառայած է մօրս ու ինձ։

— Ո՞վ կրնայ յանդգնիլ ուրեմն ասանկ սպառնալիքներ ընելու, հարցուց տիկին Պարգեւեան, չիտակը տարօրինակ գաղտնիք մը կը նշմարեմ ես այս գործին մէջ։

Նամակին մէջ ասուած ամէն ինչ՝ ինչպէս ինքնին ալ վրայ, նոյն իսկ Ամէլի ալ որ բնաւ տեղեկութիւն չունէր այս մանրամասնութիւններէն, քարացած մընաց։ Նուարդ շարունակեց կարդալ.

Նամակին մէջ ասուած ամէն ինչ՝ ինչպէս ինքնին ալ վրայ, նոյն իսկ Ամէլի ալ որ բնաւ տեղեկութիւն չունէր այս մանրամասնութիւններէն, քարացած մընաց։ Նուարդ շարունակեց կարդալ.

Շանթ մը ասկէ աւելի ուժգնութեամբ չէր կրնար հարուածել զիս, գարեջրատունը դառնալ սկսայ գլխուս և ես ինքնութիւնս մոռցայ պահ մը։ Ո՞վ էր նամակագիրը, ինչ իրաւունքով տասնակ սպառնալիքներ կրնար ընել ինձ, ինչո՞ւ դրամ ծախսելու չափ առաջ կ'երթար. առեղծուածներ էին տանը, որոնց խելք չէի կրնար հասցնել. միւս կողմէ նամակին մէջ մանրամասնօրէն բացատրուած էին մեր ճամբորդութեան պարագաները, ինչ որ Ամէլիէն ուրիշ ոչ ոք գիտէր, և սկսայ տարակուսիլ որ օրիորդին հաւանութեամբը գրուած է այն նամակը։

— Երբե՞ք, բացագանչեց Ամէլի՝ չկրնալով այլեւս հանդուժել, ես երբեք անսրտութեան այդ սասիճանին չեմ կրնար մասնակցիլ, արդարեւ վերջին օրերս ինձ դէմ բռնած խստութենէն վշտացած էի, բայց չէի նկրեր որ ասանկ տառապանքներու ենթարկեն խեղճ մատակարարը որ այնչափ տանն ծառայած է մօրս ու ինձ։

— Ո՞վ կրնայ յանդգնիլ ուրեմն ասանկ սպառնալիքներ ընելու, հարցուց տիկին Պարգեւեան, չիտակը տարօրինակ գաղտնիք մը կը նշմարեմ ես այս գործին մէջ։

իրենց անձը ամէն սողոսկումներէ, որովհետեւ հոն պաշտօնավարող ամէն ուսուցիչ իր գործին տէրն է, իր պաշտօնին գիտակից, միեւնոյն ատեն տէր իր դասախօսած ճիւղին։—Ու եթէ ատոնց մէջ փորձի համար, բերէինք ձգէինք հատ մը այն նշանաւոր հնթրիկան վարժապետներէն, վստահ եղէք թէ շաբաթէ մը նուազ ժամանակի մը մէջ պիտի ստիպուէր հրաժարիլ, մաքրութեան միջավայրը փոխադրուած ըլլալուն համար այն աղտոտութեան կեդրոնէն, ուր վարժուած էր ապրիլ և որ իր գոյութեան մէկ մասը կազմած էր գրեթէ։

Բամբասանքը կնիկներուն գործն է, ձգեցէ՛ք այդ ժամանցի բաժինը ատոնց, վարժապետութիւնը կնիկութիւն չէ՛, ու վարժապետը ամէն բանէ առաջ պէտք է Այր մարդ ըլլայ, վեհանձնութիւնը միշտ իրեն առաջնորդ, համարձակ, ճակատաբաց, իր գործերուն վրայ միայն պարծենցող, իր կրթական յաջողութեանց չնորհիւ միայն բարձրացող, իր գործերուն իր աշխատութեանց արի, ճշմարիտ գաւակը։

Ուսուցիչներն են ուսուցչութիւնը վարկաբեկ ընողները մասամբ, համոզուեցէ՛ք։ ԼԵՒՈՆ ՇԱԹՐԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Եւրոպական քերթերեն

Վլատիվոսթոքի Նաւատորմին նոր գործունէութիւնը դարձեալ այսցոյց մըն է թէ ճարտնցիք չեն կրնար վերջապէս պաշարել բաց ծովուն վրայ նայող քաղաք մը։ Նոյն իսկ ծովակալ Թոկօ պարտաւորուած է Բորթ Արթուրէն հարիւր մղոն հեռի պահել կղզիներուն եռեւը իր նաւատորմիղը, այնպէս որ առանձինն ռուս յածանաւեր և թորփիլաեռաձիներ ուղղակին պէս կրրնան անցնիլ։ Ծովակալ Քամիմուրա գոնէ ասանկ կղզիներ աղ չունի ապաւինելու, և ի հարկին արգիլելու համար ռուսական մարտանաւերուն չարժման ազատութիւնը։ Բանի որ աս այսպէս կը շարունակէ, ըսել է թէ ա՛յ Վլատիվոսթոքի և ոչ Բորթ Արթուրի կողմէն տակաւին ճարտնցիք մեծ գործ մը չեն կրնար ընել։

Բորթ Արթուրէն դարձեալ զրոյց-

ՖԱՅՍՔՍ

ՈՍԳԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ

ՎՐԱՑ

ՎԷՊ

ՅԵՂ. ԱՆԱՆՈՒՐԵՆՑԱՆԵԱՆ ԵՍԱՆԴԷԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԲ.

Նամակին այս մասը ամէնէն աւելի շահեկանութիւն ունէր Ամէլիի համար որ մեծ անձկութիւնով կ'ունկնդրէր, հասկնալու տենչով թէ, մատակարարը ինչպէս պիտի արդարացնէր ինքզինքը երեւակայական նշանածի խնդրոյն մէջ։ Իսկ Ադամեաններն ու Պարգեւեաններն ալ ոչ նուազ սրած էին իրենց ականջը, քանի որ Ամէլիի կեանքն էր որ կը պարզէր նախկին սեղանաւորը։ Նուարդ շարունակեց ընթերցումը.

Երկրաչափ մը կը ճանչնայի Իզմիրի մէջ, պատուաւոր Հայ երիտասարդ մը զոր ամէնէն յարմարը նկատելով օրիորդ Ամէլիի ամուսնական ընտրելիութեան, խօսք

ներու սովորական հունձքը կը քաղենք, որոնցմէ մին միայն Զիֆուէն եկած, քիչ շատ կարեւորութիւն ունի։ Պէտք է յիշել թէ անցեալ ամիս երկու անգամ լուր տարածուեցաւ թէ ճարոնական ստուար ուժեր ցամաք ելան Բիժօն ծովածոցին մէջ։ Բայց պաշարումը սկսելէն ի վեր Ռուսք մարտկոցներ չմնացին պաշտպանելու համար ճարոնցիներուն ցամաք ելլելու հաւանական վայրերը, և կարելի չէր որ ճարոնցիք իրենց մտադրութիւնը ի գործ դնէին, առանց հզօր նաւատորմիղ մը ունենալու՝ այժ տալու համար ցամաք հանուելուն։ Տալնիէ ուրիշ լուր մը կ'ըսէ թէ ճարոնցիք դեռ անպատրաստ են յարձակողականի սկսելու. այլ բաւական երկար ատեն պիտի սպասեն դեռ, մինչեւ որ իրենց հրետանիին կրակով յաջողին քայքայել արտաքին ամրութիւնները՝ ինչպէս ըրին Նանշանի մէջ։ Քինչէուի և Քէռ ծովածոցներուն մէջ վերջերս ցամաք հանուած զօրքերն ալ հաշուելով, այս անգամ յայտնի է թէ ճարոնցիք 80 հազար զօրք ունին Բորթ Արթուրը պաշարող։

Իսկ երկու Բանակներուն ճակատէն նոր բան մը չկայ, բայց լռութիւնը կը ցուցնէ թէ բան մը կը պատրաստուի հոն, և մանաւանդ կասկած չի վերցներ սա՝ իրողութիւնը թէ Ռուսք մեծ համախմբում մը կ'ընեն դէպ ի հիւսիս։ Լիաօեանկի չուրջ մղուած կռիւներուն սկզբնաւորութիւնը, որ Ոչէն ի վեր հրատարակուեցաւ, հաւանական է թէ պիտի չարունակուի այս շաբթուան ընթացքին մէջ։

*** Բեթերպուրկի անգլիական դեսպան Սրբ Զարլզ Հարտինճ բրիտանական կառավարութեան անուամբ ազդու ծանուցագիր մը տուաւ ռուս կառավարութեան Մալաֆֆայի գրաւման դէմ, պահանջելով անոր անմիջական յանձնում։ Մանուցագիրը կ'ըսէ թէ Մալաֆֆայի մէջ ռազմամթերքը կը վերաբերին անգլիական կառավարութեան, և յատկացուած են Չինաստանի անգլիական նաւախումբին, բոլոր արնտուկներուն վրայ արդէն գծուած լայն նետը յայտնապէս ցոյց կուտար կառավարական ըլլալը։ Ծանուցագիրը ի վերջոյ կ'ըսէ թէ Ռուսիա այս կերպով ծանր կացութիւն մը առաջ կը բերէ։

*** Մալաֆֆա Բորթ Սաիտի առջեւ. ամէն հաղորդակցութենէ զրկուեցաւ։ Նաւապետը խիստ բողոքեց, բայց մտիկ ընող չեղաւ, ռուս իշխանութիւնք երբեք անգամ սպառնացին կալանաւորել զայն, եթէ չատ խօսի։ Մալաֆֆայի ճամբորդները, թուով տասը, դուրս հանուեցան, ինչպէս նաեւ բոլոր նաւաստիները, նմանապէս նաւապետը, որ իսկոյն Օզիրիս շոգենաւը նստաւ և մեկնեցաւ դէպքը տեղեկագրելու համար Լոնտոնի իշխանութեանց։ Մալաֆֆայի հրամատարութիւնը ստանձնեց ռուս տեղական Շեվարց։

*** Մալաֆֆա Յուլիս 13ի առաւօտուն բռնուեցաւ Ճէպէլ Զուքուրի մօտ, կէս մղոն բաց ծովուն մէջ։ Իսկոյն քառասուն ռուս նաւաստիներ անցան մէջը հակառակ նաւապետ Սթրէթի բողոքին, որ յայտարարեց թէ Մալաֆֆայի ռազմամթերքը Հոնկ-Քոնկի անգլիական իշխանութեանց կը վերաբերի։

*** Երէկ, Բշ. Երեսփ. Փողովին Շոգենաւային Ճանձնաժողովին անդամներէն պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապետ Մր. Պալֆուրի, որուն ի դիմաց կը գտնուէր նաև արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնսդաուն, ռուսական գրաւումներուն դէմ բողոքելու համար։

*** Ռուս կառավարութեան ներկայացուած անգլիական ծանուցագիրը անգլիերէն խմբագրուած է, ինչպէս Մեծին Բրիտանիոյ սովորութիւնն է անգլիերէն տալ ոեւէ կարեւոր ծանուցագիր, երկրորդական խնդիրներու վրայ խօսող ծանուցագրերը միայն ֆրանսերէն կը խմբագրուին։ Բայց որովհետեւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոմս Լամստորֆ անգլիերէն չի հասկնար, դեսպանը անգլիերէն բրնագրին հետ ֆրանսերէն թարգմանութիւն մըն ալ տարաւ, զոր կարդաց արտաքին գործոց նախարարին առջեւ։ Լամստորֆ կոմս յայտարարեց թէ ուշի ուշով պիտի ուսումնասիրէ իրեն մատուցուած ծանուցագիրը, և Մալաֆֆայի դէպքին վրայ յրացուցիչ տեղեկութիւններ առնելուն պէս պատասխան պիտի ասայ։ Իսկոյն ռուս յածանաւերու իշխանութեանց հեռագրով նոր բացատրութիւն ուղուեցաւ, բայց յայտնի է թէ Ռուսիա ընդունած է Անգլիոյ պահանջումներուն օրինաւորութիւնը (Տես Հեռագիրները)։ Եթէ սխալ մը գործուած է Բեթերպուրկ ռուս յածանաւին կողմէ, պատճառն այն է որ, կ'ըսեն Ռուսք, շոգենաւերուն գրութիւններուն և Մանիֆէսթոյի մէջ ինչ ինչ անկանոնութիւններ տեսնուած են։

*** Թոքիոյի Համայնարանին Միջազգային իրաւագիտութեան ուսուցիչ Մ. Թօմիձու Նիբբօն Թերթին մէջ նամակ մը հրատարակելով վեց անիւսապելի պայմաններ կը դնէ որով միայն պիտի հաւանի ճարոն Ռուսիոյ դէմ իր պատերազմը դադրեցնել։—

1. Ճարոն պէտք է մնայուն կերպով գրաւէ Լիաօթունկի թերակղզին.

2. Զինական Արեւելեան երկաթուղին, սահմանագլխի կայարանէն սկսեալ մինչեւ Բորթ Արթուր, պէտք է ճարոնի սեփականութիւնը ըլլայ.

3. Մանչուրիա ամբողջովին բաց պէտք է ըլլայ արտաքին վաճառականութեան առջեւ.

4. Սախալին կղզին պէտք է ճարոնի դարձուի.

5. Ամբողջ սիպերիական երկիրը, Պայքալ լճին արեւելքէն մինչեւ Խաղաղական, պէտք է կդուի ճարոնական կայարութեան, որով Անդրսիպերիական կէսը ճարոնի պետական սեփականութիւնը պիտի ըլլայ։ Թէեւ այս կցումը տարօրինակ և մեծ կ'երեւի, բայց անհրաժեշտ է ճարոնի ապագայ ապահովութեան.

6. Ռուսիա առ նուազն պէտք է ճարոնի վճարէ մէկ միլիառ ռուպլի պատերազմական տուգանք։ Մինչեւ որ այս տուգանքը և իր տոկոսները բոլորովին վճարուին, ճարոնական զօրքեր քանի մը ռազմագիտական կէտեր պիտի գրաւեն Պայքալ լճին արեւմտեան կողմը։

Եւ ըսե՛լ թէ Բրօֆ. Թօմիձու պաշտօն ունի Միջազգային իրաւագիտութիւն ուսուցանելու ճարոնի ապագայ օրէնսգէտներուն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՎԼԱՏԻՎՈՍԹՈՔԻ ՆԱԽՍՏՈՐՄԸ

ՅԱՋԱՆԱՒԻԵՐԸ ՆՈՐԷՆ ԲԱՑ ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ

ՊԱՇԱՐՈՒՄ ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ

ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ

ԽԻՍ ՌՈՒԲԱԿՈԾՈՒՄ

ԶՕՐ. ՔՈՒՐՕՔԻԻ ՅԱՌԱՋԵԱԼԱՑՈՒՄԸ

(Վերջին թղթաբերով առնուած Ուէոպական թերթերեն։ Դեկտեմբը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ տարուն նպաքար։)

Վլատիվոսթոքի յածանաւերը յուլիս 20ի առաւօտուն Խաղաղական Ովկիանոս մտան, ժամը 7ին, անծանօթ տեղ մը երթալու համար։ Թոքիոյի մէջ զանազան ենթադրութիւններ կ'ընեն. կա՛մ այն է որ յածանաւերը մտադիր են Ճարոնի արեւելեան ծովերքներուն վրայ արշաւանք մը ընելէ վերջ Վլատիվոսթոք դառնալ, և կամ կ'այլասերին փախչիլ դէպ ի հարաւ, և կամ պիտի փորձեն Նորէն միանալ Բորթ Արթուրի նաւատորմին հետ։ Առաւօտեան ժամը 3ին յածանաւերը տեսնուեցան Ցուկարու նեղուցին մէջ, շոգեպլինդ դէպ ի արեւելք սուրալով։ Ժամը 3 ու կէսին, տեսնուեցաւ անոնց անցքը Թաբրի հրուանդանին առջեւէն, և ժամը 7ին տեսնուեցան Հաքատաթէի նաւահանգիստէն որ դէպ ի արեւելք կ'ընթանային։ Իրենց ներկայութիւնը անմիջապէս հեռագրուեցաւ Թոքիո, և առեւտրական շոգենաւերը սկսան մօտակայ նաւահանգիստները ապաստանիլ։ Հաւանական է որ Ռուսք Խաղաղականի մէջ ժամադրութեան կէտ մը ունին ածխաբարձ շոգենաւերու հետ, և ուր պիտի երթան պարենաւորել յածանաւերը՝ որոնք ապա ասպատակութիւն ընելու համար գաղտնի տեղեր պիտի երթան։ Վլատիվոսթոքի յածանաւերը ճամբան հանդիպեցան Թաքիօքիա Մարու ճարոնական փոխադրանաւին, որուն մէջ խուզարկութիւն կատարեցին, և բան մը չգտնելով ազատ արձակեցին։ Այս փոխադրանաւը կը պատմէ թէ ռուս նաւատորմիղը շոգեպլինդ իր ճամբան շարունակեց դէպ ի հարաւային արեւելք Իբր թէ Սայկոն երթալու համար։ Կարելի է որ խորամանկութիւն մը ըլլայ ասիկա ճարոնցիները խաբելու համար։ Ճարոնական Թորփիլանաւերու տորմիղի մը սկսաւ հալածել Վլատիվոսթոքի նաւախումբը։ Քանի մը ճարոնական փոխադրանաւեր, որոնք զօրք տանելու համար ճամբայ պիտի ելլէին, իսկոյն հրաման ստացան Եօքոհամայի նաւահանգիստէն չմեկնիլ։

*** Ստոյգ աղբիւրներէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, Բեթերպուրկի Մեծ Սպայակոյտը կը պատրաստուի, Զարին հաւանութեամբ, փոփոխութիւններ ընել Մանչուրիոյ ռուսական զօրքերուն բարձրագոյն հրամատարութեան մէջ։ Զօրավար Քուրոբաթքին տակաւին կը գրաւէ կայսեր վստահութիւնը, ինչպէս նաեւ Բանակին վստահութիւնը։ Բայց ճարոնական Բանակին դիւրաշարժութիւնը, անոնց պետերուն ռազմավարութիւնը, և անոնց ուժերուն երեք Բանակի բաժնումը՝ հրամատարութեամբ Քուրոքիի, Օքուի և Նոցուի, համազած են Ռուսիոյ Պատերազմական Վարչութիւնը թէ բացարձակապէս հարկ է կազմել երկու ռուսական Բանակներ, Մ. Արեւելքի համար, իւրաքանչիւրը բոլորովին անկախ հրամատարութեան տակ։ Զօրավար Քուրոքաթքին ընականաբար պիտի մնայ առաջին Բանակին գլուխը։ Երկրորդ Բանակին պիտի հրամայէ կա՛մ զօրավար Սուխոթին՝ երբեմն Պետ Սպայակոյտի Դպրոցին և հիմա հրամատար Արեւելեան Սիպերիոյ զօրաց, որ Ռուս բանակին ամէնէն փայլուն զօրավարներէն մին ըլլալու համբաւը ունի, և կամ զօրավար Սուխոլինով՝ Քիէվի Նորընտիր զինուորական հրամատարը։ Այս երկու զօրավարներէն մին երկրորդ Բանակին գլուխը պիտի դրուի մինչեւ Օգստի վերջերը։ Զօրավար Քուրոքաթքին և երկրորդ Բանակին Նորընտիր վերին հրամատարը պիտի գտնուին Զարին ուղղակի ծովակալ Ալեքսէվի ուղղակի հեղինակութեան ներքեւ, որուն դիրքը հակառակ ամէն զրոյցներու անխախտ կը մնայ, և որուն կուսակիցները միշտ ազդեցիկ և հզօր են Բեթերպուրկի մէջ։

*** Զօրավար Քուրոքի անցեալ օր 200 ռուսական դիակ թաղեց ճակատամարտին վայրը։ Զինուորի մը վրայէն գտնուեցաւ իր գնդապետին մէկ այցեստոմսը որուն վրայ անգլերէն գրուած էր ճարոնցիներուն ուղղուած, ա՛յն մտօք որ լաւ նային ռուս մեռեալներուն և վիրաւորներուն։

*** Միքատոն չնորհաւորական և գովաբանական հեռագիր մը ղրկեց երկրորդ զօրաբանակին, Մօթիէնլինկի ճակատամարտին մէջ ճարոնցի զինուորներուն ցոյց տուած արիութեան համար։

*** Բորթ Արթուրի չուրջ գտնուած ճարոնցի զինուորները առ այժմ յարձակողականի համար անպատրաստ են, և միայն պարզապէս կը պաշտպանեն իրենց արդէն իսկ բռնած և ամրացուցած դիրքերը։ Ընդհանուր յարձակման համար պատրաստութիւնք ատհինանաբար առաջ կը տանին, և կը սպասուի որ մինչեւ այս ամսուն վերջ ճարոնցիք պատրաստ ըլլան յարձակողականի սկսելու և Բորթ Արթուրը առնելու։

*** Ռուսական Նաւատորմին յաւելման համար ընդունուած կամաւոր հանգանակութիւններուն գումարը 10 միլիոն ռուպլ եղած է։ Հրամաններ տրուած են 7 միլիոն ռուպլ ժամադրութեամբ զանազան մարտանաւերու շինութեան։

*** Ռուս Նաւային ճարտարագէտ մը, որ իրազեկ է, կը յայտարարէ թէ Պալթիկի Նաւատորմը վեց շաբաթէն առաջ ճամբայ պիտի չելնէ։ Քամչաթկա խոշոր փոխադրանաւը պիտի ընկերանայ Նաւատորմին, տանելով զանազան մեքենաներ, գործիքներ՝ նորոգութիւններ կատարելու համար ի հարկին, ինչպէս նաեւ թնդանօթներ և հաւանաբար նաեւ ընդծովեանոներ։

*** Նովոյէ Վրէմիա դարձեալ սոսկալի մանրամասնութիւններ կը հրատարակէ ռուս վիրաւորներուն վրայ ճարոնցիներուն ի գործ դրած խժդժութեանց մասին։ Թերթին ըսածները կը հաստատեն եղեր մեռնիլ կեղծելով փախչող Ռուսներ, որոնցմէ ոմանք մինչեւ երեք գնտակի հարուած ընդունելով չանցեր են մեռնիլ կեղծել։

*** Բեթերսպուրկի Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Զարին բանախօսութիւնը զոր արտասանեց Նովկօրսքի զօրահանդէսին ժամանակ, որուն մէկ հատուածն է հետեւեալը։—

«Զօրահանդէսէն վերջ Զարը խօսք ուղղեց զօրագունդին սպաներուն, հաւատք յայտնելով թէ անոնք միշտ պիտի չահին իրենց կայսեր չնորհակալութիւնը Մ. Արեւելքի մէջ, և արժանի պիտի հանդիսանան իրենց ուսերուն վրայ իրենց կրած անունին։ Ն. Վեհափառութիւն իր խօսքը զօրքերուն ուղղելով, փափաք յայտնեց թէ կուիէն վերջ ողջ առողջ պիտի դառնան իրենց հայրենիքը։»

Օգստ 9ին տեղի պիտի ունենայ Բեթերպուրկի զօրահանութիւնը։

*** Մոսկուայի թերթերը կը հրատարակեն թէ զօրավար Քուրոքիի Բանակը Ռուս Բանակին ձախ կողմէն դառնալով, հիմա Մուքտէնի դէմ կը քալէ։ Մուքտէնէ ուղղակի հետեւեալ հեռագիրը հասած է Մոսկուա.—

«Զինուորներուն մէջ զրոյց կայ թէ 2,000 Ռուսկուղներ, տասներկու ծպտեալ ճարոնցի սպաներու առաջնորդութեամբ, մօտեցեր են Սինմինկթունի, կ'ըսուի թէ այս յեղուզակախումբին պաշտօնն է յանկարծ խուժել Մուքտէնի և Թիլինկի վրայ, վնասել երկաթուղին, և այսպէս սպառնալ ռուսական բանակին հաղորդակցութեանց իր խարխսին հետ։ Ուստի մը Ռուսկուզներ վերջերս երեւցան Ռուլսի մէջ, Մոնկոլիա, և գրաւեցին Մանչուրիոյ յատկացուած բաւական արջառներ։»

*** Զիֆու բնակող ֆրանսացի քահանայ մը որ զօրավար Սթէօսելի անձնական բարեկամն է, որուն հետ հաղորդակցութեան մէջ կը գտնուի, լուր ընդունած է ռուս զօրավարէն թէ ճարոնցիք խոշոր կորուստներ կրած են Բորթ Արթուրի հիւսիսային կողմը, և վերջերս ալ Նաթոլինկի վրայ ետ մղուեր են։

*** Նիուչուանկէ Թիէնձին հասած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ ռուս թորփիլանաւերէ մը հրամատարը յայտարարեր է թէ արկածով թորփիլանաւը ըրած է անգլիական շոգենաւ մը Բեչիլիի ծովածոցին մէջ։ Կը կարծուի թէ յիշեալ անգլիական շոգենաւը պիտի ըլլայ Հիբսանկը, որուն վրայ լուր առնուած չէ ժամանակէ մը ի վեր։

*** Բեթերսպուրկէ կը ծանուցուի թէ Զարը իսկոյն հրաման ըրեր է ազատ արձակել Մալաֆֆա շոգենաւը, բայց պահարակեր է անգլիացի նաւապետին արարքը, որով ընդդիմացեր է ցոյց տալ իր անցագիրը ռուս իշխանութեանց։

*** Բորթ Արթուրի դէմ մղուած վերջին ոմբակոծութիւնն ալ ապարդիւն անցեր է բոլորովին։

*** Քուրոքաթքին հետեւեալը կը հեռագրէ Զարին յուլիս 21 թուով. —

«Մեր բանակին բռնած մասերուն մէջ մասնաւոր փոփոխութիւն մը եղած չէ։ Դիչերը, մեր որսորդներէն ջոկատ մը, խումբ մը խաղաներու հետ յարձակեցաւ ճարոնական պահակազօրքերու վրայ Խունտաիանղ գիւղին մէջ։ 21 ճարոնցի սպաննուեցան սուինով։ Այս պահակազօրքերուն մէկ ակար մասը յաջողեցաւ պատուհաններէն փախչիլ լեռները, բայց ռուս գունդի մը կրակէն ընդունուեցաւ։

*** Քաղաքաքաղաքին ոստիկանական քոմիսէրը ձերբակալեց Աստուածամօր հրաշագործ պատկերին գողութեան հեղինակը։ Մաքսինով անուն գոհարավաճառ մը իմացուց ոստիկանութեան թէ գողն է Զայքինի անուամբ մէկը, որ յետոյ Նիժնի Նովկօրսք մեկնեցաւ կնոջ մը հետ։ Երկուքն ալ հոն ձերբակալուելով Քաղաքաքաղաքին տարուեցան։ Աստուածամօր պատկերին գոհարեղէնները գտնուեցան։ Զայքինի հետ գտնուող կինը և իր մայրը կը յայտարարեն թէ պատկերը կորեցին և այրեցին։ Քննութիւնք կը շարունակուին։

*** Պէրլինի Թերթերը միաձայնութեամբ կը յայտարարեն թէ ապագային Ռուսիոյ բոլորովին նպաստաւոր պիտի ըլլան ծովային ու ցամաքային գործողութիւնները։ Գերման Թերթերը մինչեւ իսկ հեռեւեալ կերպով կը համաձայնին ապագայ ծովային ընդհարումին արդիւնքը.—

«Ճարոնական Նաւատորմին կէսին փճացումը։

«Ապահովութիւնը ռուս նաւատորմին։»

*** Պուէնոս Այրէսէ Լոնտոնի Թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Պրազիլիա Ռուսիոյ ծախեր է երկու յածանաւեր, որոնք իր հաշուոյն կը չինուէին Եւրոպայի մէջ։ Այդ երկու մարտանաւերը ձեւով կը նմանին Նիշին և Քազուկա պրազիլեան մարտանաւերուն, զորս Ճարոն գնեց պատերազմին սկիզբը։

*** Ճարոնի մէջ նեղստութիւններ պատահեր են Բորթ Արթուրի և ցամաքային գործողութեանց յապաղման վրայ, կ'ըսէ անգլիական Թերթի մը ուղղուած հեռագիր մը։

ՄԱՐԱԽԸ ՄԱՁԱՌՍՏԱՆԻ ՄԷՋ. —

Վերջերս ահագին քանակութեամբ մարախ երեւան ելած է Մաճառստանի զանազան կողմերը, մարգագետիններուն և մշակեալ դաշտերուն մէջ, շատ մեծ վնաս հասցնելով ամէն տեղ։ Զօրքերը կ'աշխատին փճացնել այդ վնասակար կենդանիները։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ սյրիներուն և որբերուն նպաստից սնուցիչին համար Անգլիոյ Թագաւորը 200 սթերլին նուիրեց։

*** Անգլիոյ Պանքային անօրէններն ալ 1000 սթերլին նուիրեցին նոյն սրնաուկին։

ԲՐԻՒԿԷՐի մարմինը Լա-Հէյի մէկ գերեզմանատան նկուղին մէջ պիտի մնայ երկու ամիս, մինչեւ որ զայն Հարաւային Ափրիկէ փոխադրելու կարգադրութիւնները վերջ գտնեն։ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ գաղթային նախարարը յայտարարեց թէ, Թրանսվալի բարձր Քոմիսէր Լորտ Միլնրրի հրանգ ղրկուած է արտօնել նախկին նախագահին թաղումը Բրեդորիայի մէջ։ Գալով Քրիւկէրի մարմինը անգլիական մարտանաւով մը Հարաւային Ափրիկէ փոխադրութեան խնդրին, նախարարը յայտարարեց թէ, կառավարութիւնը չգիտնալով թէ հանգուցեալին ընտանիքը ի՛նչ ընդունելութիւն պիտի ընէ այս առաջարկին, որոշած է Լորտ Միլնրրի թողուլ անկ եղած զինուորական պատիւները ընելու հոգը, և այս մտօք հեռագրուած է անոր։

ԼՈՐՏ ՔՐՐՁԸՆ. — Հինգշաբթի առաւօտ Հնդկաստանի փոխարքայ Լորտ Քրզրզն մեծ շքեղութեամբ Լոնտոնի քաղաքապետարանին մէջ ընդունուեցաւ Միլնաքաղաքի Խորհուրդին կողմէ, որ հանդիսաւորապէս իրեն յանձնեց Լոնտոնի պատուակալ քաղաքացիութեան տիտղոսը։ Ներկայ էին քաղաքական ամենաբարձր անձնաւորութիւնք։ Հոն էին վարչապետ Մր. Պալֆուր, ելմտական նախարարը, Հնդկական գործոց նախարարը։ Բազմաթիւ տիկիններ հիանալի արդուզարդերով պատչգամէ մը կը դիտէին արարողութիւնը։ Լորտ քաղաքապետը, ընդունելութեան մասնախումբէն և Քաղաքապետական Խորհուրդին անդամներէն շրջապատուած, ամէնքն ալ իրենց աւանդական ճոխ տարազներով, ընդունեց Լորտ Քրզրզնը շքեղորէն զարդարուած բեմի մը վրայ։ Լորտ Քաղաքապետը յոյժ դրուատալից բանախօսութեամբ մը ի վեր հանեց Լորտ Քրզրզնի կողմէ Անգլիոյ մատուցուած ծառայութիւնները։ Յետոյ քարտուղարը կարդաց Խորհուրդին քուէն, որ միաձայնութեամբ կ'ընդունէր ընտրելին։ Այն ատեն Լորտ Քրզրզնի յանձնուեցաւ տիտղոսին մագաղաթը ոսկեզէն գեղակերտ տուփի մը մէջ, և Լորտ Քրզրզն համառօտ ճառով մը շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն շնորհուած պատուոյն համար։ Փոխարքան յետոյ ճաշեց Լորտ Քաղաքապետին հետ։

*** Լորտ Քրզրզն Հնդկաստանի չորրորդ փոխարքան է որ կ'ընդունի այս ամէնէն բարձր պատիւը զոր Լոնտոն կրնայ երբեք տալ։ Իրմէն առաջ անմիջապէս նոյն պատուոյն արժանացողն էր Լորտ Տըֆրին։ Նորընտիրը մտած կ'ըլլայ այսպէս փայլուն ընկերութեան մը մէջ, ուր կը գտնուին անունները թագաւորին, որ Կալլէսի իշխան եղած ատեն ընդունեց նոյն տիտղոսը, Լորտ Բոպէրթսի, Քիչնէրի, Ուօլսլիի, Միլնրրի և Մր. Զէմպրլէնի, Նէլսընի, Ուէլլինկթընի, Բիթի և Ալպերթ իշխանի պէս հռչակաւոր անձնաւորութիւններ ալ նոյն տիտղոսով պատուուած են։ Սովորութիւն է որ ամէն նոր պատուակալ քաղաքացի Միջնաքաղաքին արհեստակցութեանց մէկուն կողմէ ներկայացուի, և այս պատճառաւ է որ Լորտ Քրզրզն այսուհետեւ անդամ է նպարավաճառներուն արհեստակցութեան, որուն վեց անդամները ըստ սովորութեան հետեւեալ հրապարակային յայտարարութիւնը ըրին.—

«Կ'ընդունինք թէ ազնուատոհմ և բարեհամբաւ մարդ մըն է ասիկա, թէ Միջնաքաղաքին իրաւունքը չի փնտռեր իր անձնական շահերուն համար, և թէ պիտի վճարէ հանրային պարտաւորութեանց իր ինկած բաժինը։ Այսպէս կ'ըսենք ամէնքս ալ։»։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՌԱՔՍԷԱ ԵՒ ՔԱՖՖԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, Յուլիս 24.—Բիւրեր կ'իմանայ թէ երէկ Ալեքսիս Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսին նախագահութեամբ գումարուած Նախարարաց Խորհուրդը, Անգլիոյ բողոքագրին առթիւ, որոշեց թէ ռուսական կամաւոր Նաւատորմին արդի հանգամանքը միջազգային օրինաց տեսակէտով այնքան որոշ սահմանուած չէ, իր խուզարկումներն ու գրաւումները արդարացնելու համար։ Հետեւապէս, Ռուսիա, որ հոգածու է միջազգային բարեկամական յարաբերութիւնները անվրիպօրէն պահելու, ռուսական կամաւոր նաւատորմին նաւերէն ետ կ'առնէ չեզոք տէրութեանց վերաբերող նաւեր բռնելու և խուզարկելու թոյլտուութիւնը։

ՐՈՌ — ՍԱՑԻՏ. — Գերմանական Սմանֆիա շոգենաւը ազատ թողուեցաւ. Գերմանիոյ բողոքին վրայ։

ԹԻԷՆՁԻՆ.—Նիուչուանկէ հոս հասած հեռագրի մը նայելով, ամսոյս 23ին Դասմիթնկի մօտ, նիուչուանկէ 6 մղոն հեռու ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է, որ նպաստաւոր եղեր է ճարոնցիներուն, Ռուսերը այդ կռուին մէջ 700 հոգի կորնցուցեր են։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Պիրեվիա Վիեսկմսքի Լիաօեանկէ ամսոյս 21 թուով հետեւեալ հեռագիրը հրատարակած է.—Մօթիէնլինկի կիրճին առջեւ ճակատամարտէն վերջ ճարոնցիք յարձակեցան ռուսական ձախ թեւին վրայ, որ Զօր. Հէրշելմանի հրամանին ներքեւ հզօր ընդդիմութիւն մը ըրաւ թշնամիին գերակշիռ ուժերուն հակառակ։ Ճարոնցիք ծանր կորուստներ կրելով, պարտաւորուեցան ետ քաշուիլ։ Ռուսերը ամրացուցին իրենց դիրքը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բիւրեր Զօր. Քուրոքիի բանակեալէն կը հեռագրէ թէ 5 օր տեւող ճակատամարտ մը վերջ, ճարոնցիք յաջողեցան ռազմագիտական լաւագոյն ուղիները ձեռք անցնել իրենց յառաջխաղացութեան համար։ Ռուսերը իրենց պաշտպանողական լաւագոյն դիրքերը կորնցուցին Լիաօեանկ ու Մուքտէն տանող երկու ճամբաներուն վրայ։

ԹՕՔԻՕ.—Այսօր կէս օրէն ետքը, Քրակայի բացերը, Եօքոհամայի նաւահանգստին բերանը, Թնդանօթի որոտումներ լսուեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Զիֆուէ կը հեռագրուի թէ Ճարոնցիք անցած շաբթու 40,000 զօրք ցամաք հանեցին Թաքուչան, Զօր. Քուրոքիի բանակը զօրացնելու համար։

—Թոքիոյէ կը հեռագրուի թէ Զօր. Քուրոքի դրաւեր է Զիֆուէյը, Լիաօեանկ. Մարպին ճամբուն վրայ։

—Զօր. Քուրոքի Ռուսերուն կեդրոնական թեւին վրայ յարձակեցաւ Ընդանօթաձիգներուն օգնութեամբ։ Ռուսերը դէպի հիւսիս քաշուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Խարպինէ կը հեռագրուի թէ ծովակալ Ալեքսէվ հրաման ըրեր է որ Խարպինէ օգնական զօրք ղրկուի Մուքտէն։

ԼԻԱՕ ԵԱՆԿ.— Մանչուրիոյ փոխարքայ ծովակալ Ալեքսէվ և ռուսական բանակին սպարապետ Զօր. Քուրոքաքին այսօր հոս երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցան,

ԼՈՆՏՈՆ.—Զրոյց կայ թէ կարեւոր ճակատամարտ մը սկսած է Լիաօեանկի ճամբուն վրայ։

—Անգլիոյ ծովային պաշտօնատան հրամանաւ, Ճիպրալթարի անգլ. նաւատորմը շարժման մէջ դրուեցաւ։

—Հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ ճակատամարտ մը սկսած է Նիուչուանկի մօտ։ Երէկուան կռուին մէջ Ռուսերը 700 հոգի կորնցուցած են։

—Վլատիվոսթոքի ռուսական նաւաբաժինը նշմարուեցաւ Եօքոհամայի բացերը։ Թնդանօթաձգութեան ձայներ լսուեցան։

ԲԱՐԻԶ.—Պապական նուիրակ Մօնս. Լօրէնցելլի հիւանդ է։ Ֆրանսական վերջնագրին դէմ Վատիկանի վերջնական պատասխանը ընդհատ կ'սպասուի։

ՀՌՈՄ.— Պապը այս առտու երկարօրէն խորհրդակցեցաւ Արտաքին քարտուղար Մէրի Տէլ Վալի հետ։ Կարդինալական ժողովին գումարումը յետաձգուեցաւ։

ԲԱՐԲԱՍՈՆ.—Վարչապետ Մ. Քանով և պատերազմական նախարար Զօր. Անտռէ այսօր նախագահեցին 3000 հոգինոց քաղաքական հայկերոյթի մը։ Մ. Քանով իր խօսքն ճառին մէջ փառաւորեց գահկեին քաղաքականութիւնը։ Յետոյ Վատիկանի հետ ծագած վէճին վրայ խօսելով, ըսաւ թէ վերջին դէպքերը նկեղեցիի և Պետութեան անկախման բաղձացեալ լուծումը նպաստաւորելու հանգամանք ունին։ Հաստատեց նաև թէ Ֆրանսայի ելմտական կացութիւնը խիստ լաւ է, ինչպէս նաև բոլոր տէրութիւնց հետ արտաքին յարաբերութիւնները սիրալիր են։ Իր ճառը ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՎԱՍԵՄ. ԳԷՈՐԳ ԷՖ. ԱԱԼԱՆԵԱՆ

ԵՒ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՒԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, Հանր. Տիրութեանց պաշտօնատարներէն Վսեմ. Գէորգ էֆ. Ասլանեանի պաշտօն յանձնուած էր Պէրութէն Երուսաղէմ անցնելուն առթիւ, իբր Պատրիարքարանի պատուիրակ քննել նաև Երուսաղէմի վանքին հայուական ծանօթ խնդիրը։ Այս անուանումը դրուատանքով ծանուցուեցաւ ամէն Թերթերու կողմէ, որովհետեւ Ն. Վսեմութեան ուղղամտութիւնը ու ձեռնհասութիւնը անվիճելի է։ Սակայն հակառակ Վարչութեան կրկնակի հեռագիրներուն և թախանձանքներուն, Ն. Վսեմութիւն չհաճեցաւ ընդունիլ այդ պաշտօնը և երբ երրորդ հեռագիր մը կ'ուղղուեր իրեն, ինքն արդէն շոգենաւ մտած էր Երուսաղէմէն ժամ առաջ հեռանալու համար։ Արդ, Սուրհանդակ որ հոս պաշտօն ունի այս հայուական խնդիրը արծարծելու և խեղաթիւրումներով վէճը միշտ տեւական պահելու միտքանութեան մէջ, Ասլանեան էֆ.ի վերադարձէն անմիջապէս ետք, անանկ հանգամանք մը տուաւ Ն.Վսեմութեան՝ որպէս թէ իր քննիչ պատուիրակի պաշտօնը ընդունած և միաբանութեան բոլոր գործառնութիւններն ու հաշիւները քննելէն ետք Պոլիս վերադարձած է իր տեղեկագիրը տալու համար։ Նախ ըսաւ թէ Ասլանեան Գէորգ էֆէնտիի եղբայրացութիւնները նոյն էին Բարթող էֆէնտի Թէլեանի եղբայրացութեանց հետ։ Յետոյ ըսաւ թէ, Գէորգ էֆ. Ս. Պարրիարք Հօր և Նորատունկեան Վսեմ. Գարբրիէլ էֆ.ի այցելած էր իր տեսութիւնները պարզելու համար։ Հակասութիւնը բացարձակ եղաւ։ Ասլանեան Գէորգ էֆ. Ասլանեանի պաշտօն յանձնուած էր Պէրութէն Երուսաղէմ անցնելուն առթիւ, իբր Պատրիարքարանի պատուիրակ քննել նաև Երուսաղէմի վանքին հայուական ծանօթ խնդիրը։ Այս անուանումը դրուատանքով ծանուցուեցաւ ամէն Թերթերու կողմէ, որովհետեւ Ն. Վսեմութեան ուղղամտութիւնը ու ձեռնհասութիւնը անվիճելի է։ Սակայն հակառակ Վարչութեան կրկնակի հեռագիրներուն և թախանձանքներուն, Ն. Վսեմութիւն չհաճեցաւ ընդունիլ այդ պաշտօնը և երբ երրորդ հեռագիր մը կ'ուղղուեր իրեն, ինքն արդէն շոգենաւ մտած էր Երուսաղէմէն ժամ առաջ հեռանալու համար։ Արդ, Սուրհանդակ որ հոս պաշտօն ունի այս հայուական խնդիրը արծարծելու և խեղաթիւրումներով վէճը միշտ տեւական պահելու միտքանութեան մէջ, Ասլանեան էֆ.ի վերադարձէն անմիջապէս ետ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՂԱՎՏԱՆԱՓ ԹԱՂԱՆ

„ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՂԱՎՏԱՆԱՎԱՃԱՐ" Վ. ՀՈՎՍԵՓՅԱՆԻ 47

ԶՈՎՍՈՒԶՔԸ

Գ. Վ.

ՎԵՐՈՒՆՈՒՄԸ ՀՅՈՒՍԻՍ

Գեղարքունիք

ոչ ոքի ոչ մի բան չի ասում։ Ամենուրեք լռություն է տիրում։ Ամենուրեք ամայի է։ Ամենուրեք ամայի է։ Ամենուրեք ամայի է

ՄԱՆՆԱՐՈՒՄԷԻ ԹՈՒՐԹՕՆԸ 116

Երկու Օրորոցները

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ԴՈՒԶՈՒՐ — Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՎԱԽՍԱԿԸ

Ռիգառ ուսերը շարժեց քանի մը անգամ, և ծաղրական դէմքով մը,

—Ըսել է որ աչքովդ տեսար, բաւ չանալով միշտ պահել իր հանդարտութիւնը։

—Ամէն բան տեսնելով չէ՛ դատուիր, պատասխանեց Լուիզ, մարդ շատ մը առիթներով կրնայ համոզում դոյացնել բանի մը վրայ։

—Չեմ գիտեր թէ ի՛նչ նշանակութիւն տալու է այդ խօսքերուդ, յարեց Ռիգառ ճակատը սրբելով։ Կրնայ ըլլալ որ կոյր մը կողոպտուած և դանապան մը սպաննուած ըլլայ։ Ասիկա կը հասկնամ։ Բայց չեմ հասկնար թէ ինչո՛ւ համար և ինչ տեսութեամբ կ'երեւակայես որ անպատճառ ես եղած ըլլամ այդ ոճիրներուն հեղինակը։ Կ'երեւի թէ այս ալ ներկայ դարուս նորութիւններէն է։ Հիմակ վերստին կը կրկնեմ։ Ի՞նչ ընելու եկար հոս։

—Կարծեմ թէ բաւական հասկցար այդ բանը։ Պէտք է որ ամէն բան պատմես ինձի և ըսես թէ ի՞նչ ըրիր այն գիշերամուտ տղեկը, զոր գիշերանց առուանգեցիր մեր տունէն։

—Ես չառուանգեցի զայն, տիկին, ես իմ հայրական իշխանութիւնս գործադրեցի, քանի որ ադ տղան քեզի չափ ալ ինձի կը պատկանէր...։

—Բայց ի՞նչ ըրիր զինքը, անգո՛ւթ, ի՞նչ վիճակի ենթարկեցիր դժբախտ մանուկը։

—Չեմ գիտեր։

—Չե՞ս գիտեր...։ Ըսել է որ փողոցները ձգեցիր զինքը, անոք և անպատսպար թողուցիր զայն։

—Պարտաւոր չեմ ուրիշին բացատրութիւն տալու։ Իմ գործերուս միակ պատասխանատուն ե՛ս եմ։

—Ուրեմն ե՛ս բացատրեմ քեզի և մտիկ ըրէ։ Դուն այս տղեկը առուանգելէ ետքը, յանձնեցիր այն ստորին կիներէն մէկուն, որոնք իրենց ամօթն ու չքաւորութիւնը մինչեւ փողոցի սալայատակներուն վրայ կը քաշքշեն։ Օր մը սակայն հեռացար այդ կնոջ քովէն ալ և բոլորովին երեսի վրայ ձգեցիր անմեղ հրեշակը։ Կինը անկարող էր իր առօրեայ հացն իսկ ճարելու։ Ուստի բնական էր որ չպիտի կրնար այդ բեռն ալ առնիլ երկար ատեն։ Առջի բերան ուզեց մէջտեղէն վերցնել զայն, բայց չհամարձակեցաւ, վախնալով որ օր մը երեւան կ'ելլես և կը պահանջես։ Օրին մէկն ալ, երբ փողոցին մէջ չարաչար կը հարուածէր և կը չարչրկէր զայն, քանի մը բարեսիրտ անձեր միջամտեցին իսկոյն և կինը ոստիկանութեան յանձնուեցաւ։ Չեմ գիտեր թէ կինը ի՛նչ եղաւ այնուհետեւ, բայց սա՛ գիտեմ թէ Շէռոն անունով համեստ կշկակար մը որդեգրեց պզտիկը և իր հարազատ զաւակին պէս մեծցուց և կրթեց։ Տարբախտ տղան իմացաւ վերջապէս թէ ինք Շէռոնի հոգեզաւակն է և թէ իր բուն հայրը արիւնկզակ չարագործ մըն է, որ թիարանին մէջ կը քաւէ իր ոճիրները։ Այս յայտնութիւնը այնքան ծանր հարուած մը տուաւ իր սրտին որ չուզեց այլեւս բարձր դիրքերու հետամտիլ։ Որոշեց գործաւորի համեստ տարազին տակ ապրիլ և ըսել չտալ թէ թիապարտի մը զաւակն է ինք։ Նախնական վարժութիւնները վարպետի մը քով անցընելէ ետքը, Գառապոնի դարբնոցարանը մտաւ վերջապէս, ուր կը գտնուի դեռ այս պահուս։

Ռիգառ այս վերջին խօսքին վրայ սարսռաց, ինչ որ չվրիպեցաւ Լուիզի տեսութենէն։

—Այո՛, յարեց Լուիզ խորունկ ակնարկ մը ձգելով թշուառականին վրայ, տղան մնծցաւ և լուրջ ու անմեղ երիտասարդ մը եղաւ։ Դեռ իր մայրագրին քով կը գտնուի և անոր հետ կը բնակի Սէպաստիէն փողոցը...։

Ռիգառ խորապէս աղաղակ մը արձակեց և լուռ կեցաւ։

Լուիզ, միշտ նոյն ուժգին չեչտով,

—Ան ալ քեզի պէս Բիէռ Ռիգառ կը կոչուի, ըսաւ, բայց անոր և քու մէջտեղդ խիստ մեծ տարբերութիւն կայ։ Եղեռնագործ տղան մօտերս պիտի ամուսնանար օրիորդ Էմոնդին Պլանշարի հետ, բայց դուք անգթաբար կողոպտեցիք թշուառ որբուկին ամբողջ հարստութիւնը։ Ու ասով ալ գոհ չըլլալով, ամենասոսկալի դաւաճանութեամբ մը, Բիէռի կեանքն ալ խորտակեցիք և երկու օր առաջ անոր դիակը հանեցին գետին մէջէն...։

Ռիգառ, բոլորովին այլայլած և մտամոլոր, իր չուրջը նայեցաւ խենթի պէս։ Ջղային սուր տագնապ մը կը ցնցէր զինքը չարունակ և հոգին խորը սաստիկ բորբոքում մը կը պայթէր։

—Վա՜տ, պոռաց Նորէն Լուիզ որոտագնչ ձայնով մը, կը դողաս հիմա, անանկ չէ՞։ Ահա պատմեցի քեզի առուանգուած տղուն ամբողջ կենսագրութիւնը և այն եղերական վախճանը, որուն հեղինակը և թելադրիչը դուն ես միայն։ Բայց դեռ գործին ամէնէն ողբերգական մասը կայ, որ կ'ապացուցանէ թէ ո՛րքան անողոք և անգութ են քու զգացումներդ։

—Բայց կը բաւէ ա՛լ, աղաղակեց Ռիգառ գազանական անզուսպ թափով մը, ա՛յ չեմ ուզեր մտիկ ընել քեզ...։

—Ո՛չ, չեչտեց Լուիզ միշտ սպառնագին և ընկճող արհամարհանքով մը, ամէն բան պիտի ըսեմ քեզի, որպէս զի սոսկաս և զարհուրիս քու անխղճութիւններդ։

Ու ահարկու և վրէժխնդիր դէմքով մը քանի մը քայլ առաջանալէ ետքը,

—Մտիկ ըրէ, բաւ կապարի պէս ծանր չեչտով մը, մտիկ ըրէ և սոսկա։ Ասկէ երեք գիշեր առաջ Ռիկոլ փողոցի գինետուներէն մէկուն մէջ, որուն սովորական յաճախորդներէն ես դուն, տեսակցութիւն մը ունեցար երկու հոգիի հետ և հոն պայմանագրութիւն մը կնքուեցաւ ձեր միջեւ։ Ցեստոյ, սովորական առեւտուրի մը պէս ամէն սակարկութիւն կատարեցիք և Բիէռ Ռիգառի արեան գինը վճարուեցաւ քեզի հնչուն ոսկիներով։ Հիմակ հասկցա՞ր թէ ինչ ըրիր այն անմեղ գառնուկը, զոր առեւանգեցիր իմ ծոցէս։ Ըսէ՛, հասկցա՞ր...։

Ռիգառ կատաղութենէն չրթունքը խածաւ, և կոկորդէն զարհուրելի հռնդիւն մը հանեց։ Լուիզի այս անապատելի յայտնութիւնները կատարելապէս ընկճած էին զինքը և շատ դժնդակ տագնապի մը մատնած։ Վայրկեան մը ետքը, բոլորովին ուժաթափ եղած, ձեռքը ակամայ Լուիզի երկնցուց և յուզումէն թրթռացող ձայնով մը,

—Ներէ՛, Լուի՛զ, մրմնջեց, ներէ՛ ինձ...։

Ու, թեւերը կուրծքին վրայ խաչաձեւած, ծնրադրեց ու կեցաւ նկուն դիրքի մը մէջ։

(Շարունակելի)

ՁԱՓԹԱՔԱՆՔ

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ ԳԱԳՄԱՁԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ Վ.ՀԱԼԱՌԱՏՈՒՆ

Մ. ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, թիւ 7

ճիշդ Սրճկեր վաճառատան դիմաց

Համբաւաւոր եղած այս վաճառատունը, որ 20 տարիներէ ի վեր մեծ համբաւ չունի է հարսանեկան մոմերու, մկրտութեան հագուստներու, կանանց և օրիորդաց գլխարկաշինութիւններու մէջ, այս անգամ աւելի ընդարձակելով իր գործառնութիւնները, վերոյիշեալ վաճառատունը փոխադրուած է։

Այս առթիւ բոլորովին տարբեր դիրութեամբ և գիներու տարօրինակ ամանութեամբ կը պատրաստէ ամենաաքանչելի զարդարուած մոմեր որ միշտ պատրաստ կը գտնուի 30, 40 զոյգէ աւելի, զանազան կառնիներու և ձեւերու տակ։ Ուսամ միշտ օգտուելու համար գիներու ահագին տարբերութենէն, նախ դիմեցէք վերոյիշեալ վաճառատունը, ուրկէ չափազանց գոհունակութեամբ դուրս պիտի ելնէք։ Մի՛ խաբուիք, ուրիշ տեղ ճիշդ չունի և բուն իսկ հեղինակին դիմեցէք։

Կը գտնուին ամէն տեսակ լէմոնի ծաղիկներ, մետաքս երիզ, կրլանտ քօղք, ձեռնոց, ծաղր անուշկ, արծաթապատ ափսէ եւն. եւն։

Մկրտութեան հագուստներու ճոխ տեսակներ կը գտնուին սիլէզնիյի, պրոտէյի, մետաքս օթոմանի, սաթէն լիւքսի և լիւիզինի վրայ ծաղր բանուած խիստ աժան գիներով։

Կանանց գլխարկաշինութեան մէջ եւս Պոլսոյ կողմը միայն մէկ հատիկ ըլլալով. այս ճիւղին մղում տալու համար ամէն ջանք և զոհողութիւն ի գործ դրած է չնորհիւ իր առաջնակարգ մօտիպներուն և Բարիզի ամէնէն ընտիր գործարաններէն բերել տուած վերջին նոյնաձեւ ապրանաց ճոխութեան և ազնուութեան։

Ուստի կ'արժէ անգամ մը այցելել նախ վերոյիշեալ վաճառատունը որ մեծ դիրութիւն մը ըսել է Պոլսոյ կողմը ի տակն սեռին համար։ Կը մրցի Բերայի էն առաջնակարգ վաճառատուներու հետ, ը փափագի խիստ աժան ծախելով յաճախորդ շահիլ։ Կը գտնուին նաև փետուրներ, էքրէթ թաւիշ, վուալէթներ, նաև մանչ տղայոց բպմատեսակ գլխարկներ։

Պատրաստ կը գտնուին դարձեալ ծաղր տեսակ խարճեր, կարնիթուրներու, թանթելայ և քորտէլաներու մեծ հաւաքածոյ, ըսնժէ, թաֆթայ, մուլին տը սուա, սաթէն լիպէրթին, լիւզին, քուէփ անկլէ, ֆիչու, կանտ Պրոտէ, օրիորդաց օժիտի համար ձերմակեղէնք, քօրսէ անուշահոտ նիւթեր, ձեռագործի վերաբերեալ ամէն տեսակ նիւթեր, սաղօնիներու համար ծաղր տեսակ ծաղկեայ էթաժէրներ, մեծ թաւիշէ տերեւներ (սագսիներ, կողովներ)։ Ուստի փութացէք դիմելու սոյն հազուագիւտ վաճառատունը։ 47

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստեղէնի մեծ վաճառատունը՝ ԷՄՆԻԹԷԹ որ Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակի Քրէքի Լիսճի դրամատան վրայի յարկը հաստատուած է, երիկ մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի միշտ, որոնք խիստ նուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն խակի յարմար եւ աժան գիներով կը ծախուին։

ԷՄՆԻԹԷԹ վաճառատունը իր կերպասները ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծամասակ բերող տալով զանոնք ամենէն ճարտար դերձակներու ձեռքով հագուստի կը վերածէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ խանութեամբ պատրաստուած հագուստներ ամէն եղանակի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանիր։ Ամենէն աւելի ճաշակի տէր ու դժուարահաճ անձինք անգամ գոհ կը բնան ԷՄՆԻԹԷԹԻ հագուստներէն, որոնք այսչափ կատարելագործութիւնով հանդերձ դիմացկուն ու դիւրամատչելի ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունին։ Մեր զրածներուն ճշմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻԹԷԹ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան կից։ Գիները ճշմարտապէս վերջնական են. զեղչ չկայ բնաւ։ 47

ՏՕՔԹ, ԵՈՐԿԻ ԱՆԹՈՆԻԱՏԻ

Վկայեալ

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ԲԺՇԿ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Հիւանդ կ'ընդունի, ամէն օր, Եւրոպական ժամը առտուան 8էն մինչեւ իրիկուան ժամը 9, Բերա, անգլիական դեսպանատան մօտ, Սէրգիս փողոց թիւ 20 տունը։

Գաղիական և մորթի հիւանդութեանց մասնագէտ է և Վիեննայի մէջ իր երկարամեայ պաշտօնավարութեամբ ստացած է ճարտար փորձառութիւն մը և իրեն դիմողները կը դարմանէ գիտական վերջին պահանջումներով։

Գաղիական և մորթի հիւանդութիւններէ զատ ուրիշ ախտերէ վարակեալները չի դարմաներ։ 50—6

ԱՄԷՆ ՃԱՇԱԿԻ ՃԱՐՄԱՐ

ՀՈԼԱՆԴԱՅԻ ԱՇԽԱՐՀԱՆՈՒՆ ԱՄՍԹԷԼԻ ՍԵՒ ՈՒ ՃԵՐՄԱԿ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ԱՌԱՆՑ ԱԼԿՕՀՕԼԻ ԱՆԱՐԱՏ ԵՒ ՀԱՄԵՂ

Գարեջուրը երբ իր բնական զուտ նիւթով և առանց ալքոլի պատրաստուի, մարսեցուցիչ և կազդուրիչ յատկութիւններէ զատ, նաև խիստ օգտակար կ'ըլլայ ամէն անձանց, կանանց, ու նոյն իսկ տղայոց համար։ Ամէն անոնք որ ճաշի ատեն կամ առաջ գարեջուր գործածել կը փափաքին, թող հաճին սոյն ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ ԱՄՍԹԷԼԻ գարեջուրը խմել, որ՝ուն համեղ, զուտ և ամենաընտիր յատկութիւնը, ամէն տեղ ծանօթ ըլլալուն, գովել աւելորդ է։

Խել մը անձինք ստորին կարգի տակաւոր գարեջուրները չիշերու մէջ լեցնելով, սկսած են ծախել իբրեւ ճշմարիտ օրիժինալ գարեջուր։ Այսպիսի կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է միշտ պահանջել շիշերուն վրայ սա էթիքէթը։

Դիները խիստ դիւրամատչելի են։ — Կը գտնուի մեծ նպարավաճառներու խանութները, դեղի մթերանոցները, դեղարանները և մեծ ճաշարանները։ Ընդհանուր կեդրոնատեղին է, Պոլիս, Եէնի-Ճամի ճառատէր, Ֆոտոգրաֆեան խան, Պ. ՆԷՎՐՈՒԶԻ մթերանոցը։

Bière d'Amstel, HOLLAND 3—25

ԳԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԹՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

Պոլսոյ ամէնէն հին դեղարաններէն հանրածանօթ ԻՐԻ-ԳԱԲՈՒԼԸՐ դեղարանը — որ 150 տարուան գոյութիւն մը ունի — այս անգամ իր հաստատութիւնը տուած է եւրոպական նոր դրութեամբ ծաւալ մը։ Դեղերու թարմութիւնը ապահովցնելու համար Եւրոպայի մեծ գործարաններուն հետ յարաբերութեան մէջ մտնելէ յետոյ՝ մասնաւոր սենեակ մը ալ սարքած է ուր կ'այցելեն յայտնի մասնաւոր մասնագէտ բժիշկներէն ոմանք տօքթորներ որոնց իւրաքանչիւրն իր «մասնագիտութեան» մէջ կը դարմանէ զանազան հիւանդութիւններ. ինչպէս, թոքի, լեարդի, պեսվրեկի, բերնի, ականջի, ջղային այլազան հիւանդութիւններն, գաղիական ախտ և անոր յարակից պարագաները, մորթային են. եւն.։

Վերոյիշեալ տօքթորները ամէն օր ներկայ կը գտնուին, սակայն ասոնցմէ հետեւեալները մասնաւոր օրերու կ'այցելեն.

Տր. Գր. Ճէլալ էֆ. Դ. օրերը կէս օրէն վերջ

Տր. Ի. Պողոսեան էֆ. Շբ. » » » » (ջղային հիւանդ.)

Տր. Դ. Ֆիճանճեան էֆ. Բ. Եր. Ուր. » » »

Տր. Պ. Գալայճեան էֆ. Դ. Ուր. Շբ. կէս օրէն վերջ

Դարմանատունը վարկ մըն ալ բացած է Պոլսոյ որբաբարձնոցէն իրեն դիմող «ծանօթ» յաճախորդներուն։ Հաստատութեան ի վաղուց ունեցած սկզբունքին համաձայն — որ է ուղղամտութիւն — դեղագրերուն պատճէնը միշտ կէտ առ կէտ կը գործադրուին կատարեալ խղճի մտօք։ Աւելցուցէք այս առաւելութիւնները գիներու մասին ընծայուած անմրցելի պայմաններն՝ ու այն ատեն գոհունակութեամբ պիտի դիմէք առ դեղարանն

ԻՔԻ — ՔԱԲՈՒԼՈՒ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Պ. ԹՈՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

ՊԱՀՃԷ ԳԱԲՈՒ ԹԻՒ 32

Ուրբաթ օրերը բժիշկները ձրի կը նային առաւօտուընէ մինչեւ երեկոյ

ԸՆՏԻՐ ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ 4—30

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԷ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ՇԵՐԱՄԻ ՀՈՒՆՏ

Վկայեալ մասնագէտ եւ ճեղինակ

1903 Աբէնֆի միջազգային առուեւստանոցէն ստացած օգտագործմամբ վարձատրուած

ԵՈՒՎԱՆԻ Գ. ԱՐՏԷՄԻԱՏԻՍԻ կողմէ

Փասթէօռի դրութեամբ մանրադէտով ընտրուած շերամի հունտ

Հայթայթել Յունաստանի ներքին գործոց նախարարութեան։ Վեհ. Թագաւորին նախագահութեան տակ գտնուող Երկրագործութեան Ընկ. որմէ ստացած է Նօ. 1086 և 6 սեպտ. 1903 թուականի գնահատական պաշտօնագիր մը։

Նմոյշի համար միայն բաւականութեամբ հունտ ձրի կը տրուի

Փափաքողք կրնան հարցնել դիմելով պայմանի և գնոյ մասին տեղեկութիւն առնել

Ամէն կողմ Գործակատար կը փնտռուի

Հասցէ՝ ԵՈՒՎԱՆԻ Գ. ԱՐՏԷՄԻԱՏԻՍ

NEV-CHEHIR (Konia) Նէվշէհիր (Գոնիա) 9

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԲԵՐԱ, ՍՈՒԹԷՐԱՋԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 4

(ՅՈԳԱՏԼԵԱՆ ՍՐՃԱՐԱՆԻ ԴԻՄԱՑԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ)

ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ 5 (Ը. Ե.)

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

50—6

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏԱՆ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Պոլիս, Զագմագնըլար Նօգուտու թիւ 64

ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

Դպրոցի Դիրեր՝ (Մանկապարտէզի համար). Ա. մաս.— ԱԲԳԲԳԵՆԱՐԱՆ ու պարզ նախադասութիւններ. Այբ-բէնի ուսուցման դժուարութիւնը հարթուած է՝ մանկավարժական հասկնալի հրահանգներով, բան մը՝ որ ցարդ գոյութիւն չունէր։ Տղաքը զբաղցնող նո՛ր ու գեղեցիկ պատկերներ՝ տպագրուած ընտիր թղթի վրայ։ էջ 32, գին 20 փր. 100ը 25 և 50ը 15 ղրշ.։

Բ. ՄԱՍ.— Դիւրահասկնալի ընտիր ընթերցումներ, զարդարուած հետաքրքրական, գեղեցիկ ու նո՛ր պատկերներով, որոն ընդարձակ յառաջաբանին մէջ որոշ ու մանրամասն բացատրուած է Այբ-բէնը սորվեցնելու ամենադիւրին եղանակը։ էջ 63. գին 2 ղրշ. 100ը՝ 100 և 50ը 62½ ղրուշ։

Նոյնը՝ երկու մասը մէկտեղ կազմուած, գին 100 փր. և 100 հատը՝ 125 ղրշ. փոխադրման ծախքը գնողին վրայ։

Զորրորդ մասը (Մինչեւ Ա. Տարի) աւելի ընդարձակ ու շահեկան պարունակութեամբ, 29 Լուսատիպ պատկերներ (2 կախքը, 3 աշխարհացոյց) 42 նոր փորագրուած պատկերներ, Գին 5 ղրշ։

Արդէն հրատարակուած են՝ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ (Տարբ. Ընթացք) ԴՊՐՈՑԻ ԳԻՐՔԸ.

Նեպատ. տարի պակեր. էջ 128 Գին 3 ղշ.

Ա. » » » 128 » 4 »

Բ. » » » 156 » 4 »

Ցանձնարարութիւնները պէտք է ղրկել ուղղակի յօրինողին հասցէով՝ առանց միջնորդի, թէ՛ մեծագոյն զեղչը առնելու և թէ՛ խաբեբայութեանց զոհ չըլլալու համար։

Վ. Ց. Ցակոբեան ԱՆԴՂ-ՀԱՑ. բառգիրքը կը գտնուի միմիայն ա՛ս գրատունը. գին 85 ղրշ. փոստի ծախքով. ինչպէս նաև Ե. Տէմիրճիպաշեանի յօրինած Հայ-Գաղ. բառգիրքը, որ իր վերջը յատուկ անունները կարեւոր բառգրքուկ մը կը պարունակէ. գին 15 դահ.։ Զեղչ գոհացուցիչ։

Ամէն վճարում Պոլսոյ մէջ եւ կանխիկ է 10—1

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պանչէ Գաբու, Պին Պիր Զէօքթի դիմաց

ԱՐԱՄ ԴԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իսմիտիէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 4—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Գաբու, Պին-Պիր-Զէշիտին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

44

ԳԻՆԵՐՕԹԻԿ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՈՒՑ ԿԵՍԱՐԻՈՅ

Վարժարանիս ԺԸ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ 1904 Սեպտեմբեր 1էն։ Ուսուցչական մարմինը կազմուած է կարող և պարտաճանաչ անձերէ։

Վարժարանիս մէջ զուտ տոհմային կրթութեամբ կաւանդուին լեզուներ և գիտութիւններ։ Լեզուներն են՝ Օսմաներէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն, Անգլերէն և սկզբունք Գերմաներէնի։ Գիտութիւնք են՝ բաց ի զանազան կարեւոր ուսմունքներէ բնական ու չափական գիտութիւններ, որոնք կ'աւանդուին ընդարձակօրէն և հիմնականապէս։ Գիտական ճիւղերու դասերն աւելի արդիւնաւոր ընելու համար վարժարանս ունի պէտք եղած անհրաժեշտ գործիքներու հաւաքածոյ մը։

Տարեկան թոշակն է 11 (տասն ու մէկ) Օսմանեան ոսկի, որուն կէսը կանխիկ կը գանձուի, և միւս կէսը վեց ամիսէն, նոյնպէս կանխիկ։ Մտից աուրք մը կառնուի մի անգամի համար կէս Օսմ. ոսկի։ Թոշակաւոր ուսանողաց անկողնի, հագուստի ու ճերմակեղէնի վերաբերեալ ամէն առարկաներն ու ծախքերն իրենց վրայ են։ Իսկ գրական ու դպրոցական ամէն պիտոյք վարժարանէն կը հայթայթուին ինչպէս նաեւ լուացքի, սափրիչի, բժշկի և դեղօրէից ծախքերը։ Ամենուին նկատողութեան չեն առնուիր ձրի, կիսաթոշակ, և նոյն իսկ պակաս թոշակաւ աշակերտ ընդունելու համար եղած առաջարկութիւններն և անպատասխանի կը մնան իսպառ։

Վարժարանիս դիրքն ու տեսարանն սքանչելի, օդն առողջարար, ջուրը մաքուր, ուստի առողջ կը վայելեն ըստ ամենայնի հաճելի հանգստութիւն մը։ Փափաքելի է որ զուտ տոհմային կրթութիւն աւանդող այս հաստատութենէն օգտուէին մօտակայ և հեռաւոր ծնողք։ Հեռաւոր քաղաքներէ եկող ուսանողք եթէ ուզեն արձակուրդի օրերը վարժարանիս մէջ անցընել, ասոր համար իրրեւ ծախք բան մը չի պահանջուիր։

10—2 ՏՐԴԱՏ ԵՊՍ. ՊԱԼԵԱՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ

Վկայուած Բարիզի Բժշկ. Կանառէն

ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ — ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Մասնագէտ թոքային, ստամոքսային, լեարդի, աղիքի հիւանդութեանց, ինչպէս նաև գաղիական և ջղային ախտերու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առտուընէ մինչեւ կէս օր Սիրքէճի «Թուրքիա» դեղարանը, և կէս օրէ ետք, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ Բերա, թիւ 1, Քիւչիւք-Բարմաք-Գաբու փողոց։ 28

Տէր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1900

3

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՍԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ եւ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրք Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կանառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական Կանառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրկի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս. Է. ՆՕՔԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,

ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ